

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Välisministeerium
välisleping
algtekst
RT II 2007, 15, 0

Rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon

Vastu võetud 22.05.1969

VAREM AVALDATUD DOKUMENDI TÕLKE UUS REDAKTSIOON

Välisministeerium esitas Riigi Teatajas avaldamiseks «Rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni» (RT II 1993, 13/14, 16) tõlke uue redaktsiooni.

Konventsiooni osalisriigid,

*arvestades*lepingute suurt tähtsust rahvusvaheliste suhete ajaloos;

*tunnistades*lepingute üha kasvavat tähtsust rahvusvahelise õiguse allikana ning erineva riigi- ja ühiskonnakorraga rahvaste rahumeelse koostöö arendamise vahendina;

netides, et vaba kokkuleppe, hea usu ja *pacta sunt servanda*põhimõtte on üleüldiselt tunnustatud;

kinnitades, et lepinguid puudutavaid vaidlusi nagu ka muid rahvusvahelisi vaidlusi tuleb lahendada rahumeelselt ning kooskõlas õigluse ja rahvusvahelise õiguse põhimõtetega;

*meenutades*Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rahvaste otsustavust luua õigluse saavutamiseks ja lepingutest tulenevate kohustuste järgimiseks vajalikud tingimused;

*pidades silmas*Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas sisalduvaid rahvusvahelise õiguse põhimõtteid, nagu rahvaste võrdõiguslikkus ja enesemääramine, kõigi riikide suverääne võrdsus ja sõltumatus, riikide siseasjadesse mittesekkumine, jõu kasutamise või sellega ähvardamise keeld ning inimõiguste ja põhivabaduste üleüldine austamine ja järgimine;

uskudes, et konventsiooniga saavutatud lepinguõiguse kodifitseerimine ja areng soodustavad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas sätestatud eesmärkide saavutamist, nimelt rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamist, rahvaste sõbralike suhete arengut ning nende koostööd;

kinnitades, et konventsiooniga reguleerimata küsimustes kohaldatakse endiselt rahvusvahelise tavaõiguse norme,

on kokku leppinud järgmises.

I osa SISSEJUHATUS

Artikkel 1. Konventsiooni kohaldamisala

Konventsiooni kohaldatakse riikidevaheliste lepingute suhtes.

Artikkel 2. Mõisted

1. Konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *leping*– rahvusvaheline kokkulepe, mis on sõlmitud riikide vahel kirjalikult ja mida reguleeritakse rahvusvahelise õigusega, olenemata sellest, kas selline kokkulepe sisaldub ühes, kahes või mitmes omavahel seotud dokumendis, samuti olenemata selle konkreetsest nimetusest;
- b) *ratifitseerimine, heakskiitmisevõi ühinemine*– rahvusvaheline akt, millega riik väljendab rahvusvahelisel tasandil oma nõusolekut lepingu siduvuse kohta;
- c) *volikiri*– riigi pädeva asutuse väljastatud dokument, millega määratakse üks või mitu isikut esindama seda riiki lepingu üle peetavatel läbirääkimistel, lepingu teksti vastuvõtmisel või selle autentsuse kinnitamisel, selle riigi nõusoleku väljendamisel lepingu siduvuse kohta või lepingut puudutava muu toimingu tegemisel;
- d) *reservatsioon*– mis tahes sõnastuses ja mis tahes nimetusega ühepoolne avaldus, mille riik on teinud lepingule allakirjutamisel, selle ratifitseerimisel, heakskiitmisel või sellega ühinemisel ja millega ta soovib välistada või muuta lepingu teatavate sätete õigusmõju nende kohaldamisel enda suhtes;

- e) *läbirääkimistel osalenud riik*– riik, kes võttis osa lepingu teksti koostamisest ja vastuvõtmisest;
- f) *lepinguosaline riik*– riik, kes on nõustunud lepingu siduvusega, olenemata sellest, kas leping on jõustunud või mitte;
- g) *osalisriik*– riik, kes on nõustunud lepingu siduvusega ning kelle suhtes leping on jõus;
- h) *kolmas riik*– riik, kes ei ole lepingu osalisriik;
- i) *rahvusvaheline organisatsioon*– valitsustevaheline organisatsioon.

2. Konventsioonis kasutatavate mõistete määratlemine lõikes 1 ei piira nende mõistete kasutamist ega neile tähenduse andmist riigisisiseses õiguses.

Artikkel 3. Konventsiooni kohaldamisalast välja jäävad rahvusvahelised kokkulepped

Asjaolu, et konventsiooni ei kohaldata selliste rahvusvaheliste kokkulepete suhtes, mille on sõlminud riigid ja rahvusvahelise õiguse muud subjektid või rahvusvahelise õiguse muud subjektid omavahel, või mis ei ole sõlmitud kirjalikult, ei mõjuta:

- a) selliste kokkulepete õigusjõudu;
- b) konventsiooni selliste normide kohaldamist, mis kehtivad nende kokkulepete suhtes rahvusvahelise õiguse järgi konventsioonist olenemata;
- c) konventsiooni kohaldamist riikidevahelistes suhetes selliste rahvusvaheliste kokkulepete alusel, mille osalised on ka rahvusvahelise õiguse muud subjektid.

Artikkel 4. Konventsiooni tagasiulatuva jõu puudumine

Ilma et see piiraks konventsiooni selliste normide kohaldamist, mis kehtivad lepingute suhtes rahvusvahelise õiguse järgi konventsioonist olenemata, kohaldatakse konventsiooni ainuüksi nende lepingute suhtes, mille riigid on sõlminud pärast selle jõustumist enda suhtes.

Artikkel 5. Rahvusvaheliste organisatsioonide asutamislepingud ja rahvusvahelise organisatsiooni raames vastuvõetud lepingud

Konventsiooni kohaldatakse mis tahes lepingu suhtes, mis on rahvusvahelise organisatsiooni asutamisdokument, ja rahvusvahelise organisatsiooni raames vastuvõetud mis tahes lepingu suhtes, ilma et see piiraks selle organisatsiooni asjaomaseid eeskirju.

II osa LEPINGUTE SÕLMIMINE JA JÕUSTUMINE

1. jagu Lepingute sõlmimine

Artikkel 6. Riikide võime sõlmida lepinguid

Igal riigil on õigus- ja teovõime sõlmida lepinguid.

Artikkel 7. Volikiri

1. Isik loetakse riigi esindajaks lepingu teksti vastuvõtmisel, selle autentsuse kinnitamisel või riigi nõusoleku väljendamisel lepingu siduvuse kohta, kui:

- a) ta esitab asjakohase volikirja või
- b) asjaomaste riikide praktikast või muudest asjaoludest ilmneb, et nad kavatsesid käsitada sellist isikut neil eesmärkidel riigi esindajana ja mitte nõuda volikirja esitamist.

2. Ametikoha järgi ja volikirja esitamise vajaduseta loetakse riigi esindajaks järgmised isikud:

- a) riigipea, valitsusjuht ja välisminister – kõigi lepingu sõlmimist puudutavate toimingute tegemisel;
- b) diplomaatilise esinduse juht – lähetajariigi ja asukohariigi vahelise lepingu teksti vastuvõtmisel;
- c) riigi akrediteeritud esindaja rahvusvahelisel konverentsil, rahvusvahelises organisatsioonis või selle organis – lepingu teksti vastuvõtmisel sellisel konverentsil, sellises organisatsioonis või selle organis.

Artikkel 8. Volituseta tehtud toimingute kinnitamine

Lepingu sõlmimist puudutaval toimingul, mille on teinud isik, keda ei saa artikli 7 alusel lugeda volitatuks sel eesmärgil riiki esindama, ei ole õigusmõju, kui riik ei ole seda hiljem kinnitanud.

Artikkel 9. Teksti vastuvõtmine

1. Lepingu tekst võetakse vastu kõigi riikide nõusolekul, kes võtsid osa selle koostamisest, välja arvatud lõikes 2 ettenähtud juhud.

2. Lepingu tekst võetakse rahvusvahelisel konverentsil vastu kohalviibivate ja hääletavate riikide kahekolmandikulise häälteenamusega, välja arvatud juhul, kui samasuguse häälteenamusega otsustatakse teisiti.

Artikkel 10. Teksti autentsuse kinnitamine

Lepingu tekst muutub autentseks ja lõplikuks, kui:

- a) järgitakse tekstis ette nähtud või teksti koostamises osalenud riikide vahel kokkulepitud menetlust või
- b) sellise menetluse puudumise korral nende riikide esindajad kirjutavad lepingu tekstile alla, kirjutavad alla *ad referendum* või parafeerivad lepingu teksti või konverentsi lõppakti, mis seda teksti sisaldab.

Artikkel 11. Viisid väljendada nõusolekut lepingu siduvuse kohta

Riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta võib väljendada lepingule allakirjutamisega, lepingut moodustavate dokumentide vahetamisega, lepingu ratifitseerimisega, heakskiitmisega, sellega ühinemisega või muul kokkulepitud viisil.

Artikkel 12. Allakirjutamisega väljendatud nõusolek lepingu siduvuse kohta

1. Lepingule allakirjutamisega riigi esindaja poolt väljendatakse riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta, kui:

- a) lepingus on ette nähtud, et allakirjutamisel on niisugune jõud;
- b) muul viisil tehakse kindlaks, et läbirääkimistel osalenud riigid on allakirjutamise niisuguses jõus kokku leppinud, või
- c) riigi kavatsus anda allakirjutamisele niisugune jõud tuleneb tema esindaja volikirjast või kui seda väljendati läbirääkimiste ajal.

2. Lõike 1 kohaldamisel tähendab:

- a) teksti parafeerimine lepingule allakirjutamist sel juhul, kui on kindlaks tehtud, et läbirääkimistel osalenud riigid on nii kokku leppinud;
- b) riigi esindaja poolt lepingule *ad referendum* allakirjutamine lõplikku lepingu allakirjutamist, kui see riik seda kinnitab.

Artikkel 13. Lepingut moodustavate dokumentide vahetamisega väljendatud nõusolek lepingu siduvuse kohta

Lepingut moodustavate dokumentide vahetamine riikide vahel väljendab nende nõusolekut sellise lepingu siduvuse kohta, kui:

- a) dokumentides on ette nähtud, et nende vahetamisel on niisugune jõud või
- b) muul viisil on kindlaks tehtud, et riigid on dokumentide vahetamise niisuguses jõus kokku leppinud.

Artikkel 14. Ratifitseerimise või heakskiitmisega väljendatud nõusolek lepingu siduvuse kohta

1. Riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta väljendatakse ratifitseerimisega, kui:

- a) lepingus on ette nähtud, et nõusolekut väljendatakse ratifitseerimisega;
- b) on muul viisil kindlaks tehtud, et läbirääkimistel osalenud riigid on ratifitseerimise nõudes kokku leppinud;
- c) riigi esindaja on lepingule alla kirjutanud ratifitseerimistingimusega või
- d) riigi kavatsus kirjutada lepingule alla ratifitseerimistingimusega tuleneb tema esindaja volikirjast või kui seda väljendati läbirääkimiste ajal.

2. Heakskiitmisega väljendatakse riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta samasugustel tingimustel, mida kohaldatakse ratifitseerimise suhtes.

Artikkel 15. Ühinemisega väljendatud nõusolek lepingu siduvuse kohta

Ühinemisega väljendatakse riigi nõusolekut temal lepingu siduvuse kohta, kui:

- a) lepingus on ette nähtud, et nõusolekut võib väljendada ühinemisega;
- b) muul viisil on kindlaks tehtud, et läbirääkimistel osalenud riigid on kokku leppinud, et nõusolekut võib väljendada ühinemisega;
- c) kõik osalisriigid on hiljem kokku leppinud, et nõusolekut võib väljendada ühinemisega.

Artikkel 16. Ratifitseerimis-, heakskiitmis- ja ühinemiskirjade vahetamine või hoiuleandmine

Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti, väljendatakse ratifitseerimis-, heakskiitmis- ja ühinemiskirjaga riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta:

- a) nende vahetamisest lepinguosaliste riikide vahel;
- b) hoiulevõtjale hoiuleandmisest või
- c) nendest lepinguosalistele riikidele või hoiulevõtjale teatamisest, kui nii on kokku lepitud.

Artikkel 17. Nõusolek lepingu osa siduvuse kohta ja sätete valik

1. Ilma et see piiraks artiklite 19–23 kohaldamist, kehtib riigi nõusolek lepingu osa siduvuse kohta ainult juhul, kui see on lubatud lepinguga või kui sellega on nõus teised lepinguosalised riigid.

2. Riigi nõusolek sellise lepingu siduvuse kohta, mis lubab sätete valimist, kehtib ainult juhul, kui on selgelt osutatud, millise sätte kohta nõusolek käib.

Artikkel 18. Kohustus hoiduda lepingu mõtte ja eesmärgiga vastuolus olevatest toimingutest kuni lepingu jõustumiseni

Riik on kohustatud hoiduma lepingu mõtte ja eesmärgiga vastuolus olevatest toimingutest, kui:

- a) ta on lepingule alla kirjutanud või vahetanud lepingut moodustavad dokumendid ratifitseerimis- või heakskiitmingimusega – selle ajani, mil ta väljendab selgelt oma kavatsust mitte saada selle lepingu osalisriigiks – või
- b) ta on väljendanud nõusolekut lepingu siduvuse kohta – kuni lepingu jõustumiseni ja seejuures tingimusel, et jõustumine ei veni ülemäära pikale.

2. jagu Reservatsioonid

Artikkel 19. Reservatsioonide tegemine

Riik võib lepingule alla kirjutades, seda ratifitseerides, heaks kiites või sellega ühinedes teha reservatsiooni, välja arvatud juhul, kui:

- a) reservatsioon on lepinguga keelatud;
- b) lepingus on ette nähtud, et võib teha ainult teatavaid reservatsioone, mille hulka käsitletav reservatsioon ei kuulu või
- c) punktides a ja b nimetatud juhtudel on reservatsioon vastuolus lepingu mõtte ja eesmärgiga.

Artikkel 20. Reservatsioonide heakskiitmine ja nende kohta esitatud vastuväited

1. Lepinguga sõnaselgelt lubatud reservatsiooni ei pea teised lepinguosaliselised riigid heaks kiitma, välja arvatud juhul, kui leping seda nõuab.

2. Kui läbirääkimistel osalenud riikide piiratud arvust ning lepingu mõttest ja eesmärgist ilmneb, et oluline tingimus riigi nõusolekuks lepingu siduvusega on, et kõik osalisriigid kohaldaksid kogu lepingut, peavad kõik osalisriigid selle lepingu suhtes tehtud reservatsiooni heaks kiitma.

3. Juhul kui leping on rahvusvahelise organisatsiooni asutamisdokument ja kui selles ei ole ette nähtud teisiti, peab selle suhtes tehtud reservatsiooni heaks kiitma organisatsiooni pädev organ.

4. Juhtudel, mis ei kuulu eelmiste lõigete alla, ja kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti:

- a) tähendab reservatsiooni heakskiitmine teise lepinguosalise riigi poolt, et reservatsiooni teinud riik on reservatsiooni heakskiitnud riigi suhtes selle lepingu osalisriik, kui leping on jõus, või kui see jõustub nende riikide suhtes;
- b) ei takista reservatsiooni kohta esitatud vastuväide lepingu jõustumist reservatsiooni teinud riigi ja vastuväite esitanud riigi vahel, kui vastuväite esitanud riik ei teata selgelt vastupidisest kavatsusest;
- c) toiming, mis väljendab riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta ja mis sisaldab reservatsiooni, kehtib niipea, kui vähemalt üks teistest lepinguosalistest riikidest kiidab reservatsiooni heaks.

5. Lõigete 2 ja 4 kohaldamisel ja kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti, loetakse, et riik on reservatsiooni heaks kiitnud, kui ta ei esita vastuväidet kaheteistkümnekuulise ajavahemiku jooksul pärast talle sellisest reservatsioonist teatamist, või kuni selle kuupäevani, mil ta väljendas oma nõusolekut lepingu siduvuse kohta, olenevalt sellest, kumb nendest kuupäevadest on hilisem.

Artikkel 21. Reservatsioonide ja nende kohta esitatud vastuväidete õigusmõju

1. Arvestades artikleid 19, 20 ja 23, muudab teise osalisriigi suhtes tehtud reservatsioon:

- a) reservatsiooni teinud riigi suhetes teise osalisriigiga reservatsiooni ulatuses lepingu neid sätteid, mille kohta käib reservatsioon, ja
- b) nimetatud sätteid samas ulatuses teise osalisriigi suhetes reservatsiooni teinud riigiga.

2. Reservatsioon ei muuda lepingu sätteid teiste osalisriikide omavahelistes suhetes.

3. Kui reservatsiooni kohta vastuväite esitanud riik ei ole olnud vastu lepingu jõustumisele enda ja reservatsiooni teinud riigi vahel, ei kohaldata sätteid, mille kohta käib reservatsioon, nende kahe riigi vahel sellise reservatsiooni ulatuses.

Artikkel 22. Reservatsioonide ja nende kohta esitatud vastuväidete tagasivõtmine

1. Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti, võib reservatsiooni millal tahes tagasi võtta ja selleks ei ole vaja reservatsiooni heakskiitnud riikide nõusolekut.

2. Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti, võib reservatsiooni kohta esitatud vastuväite millal tahes tagasi võtta.

3. Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti ja ka muul viisil ei ole teisiti kokku lepitud:

- a) jõustub reservatsiooni tagasivõtmine teise lepinguosalise riigi suhtes siis, kui teine riik on sellekohase teate kätte saanud;
- b) jõustub reservatsiooni kohta esitatud vastuväite tagasivõtmine siis, kui reservatsiooni teinud riik on sellekohase teate kätte saanud.

Artikkel 23. Reservatsioon puudutav menetlus

1. Reservatsioon, reservatsiooni sõnaselge heakskiit ja vastuväide reservatsiooni kohta peavad olema tehtud kirjalikult ning neist tuleb teatada lepinguosalistele riikidele ja teistele riikidele, kellel on õigus saada lepingu osalisriigiks.
2. Kui reservatsioon on tehtud sellisele lepingule allkirjutamisel, mis tuleb ratifitseerida või heaks kiita, peab reservatsiooni teinud riik ajal, mil ta väljendab nõusolekut lepingu siduvuse kohta, reservatsiooni ametlikult kinnitama. Sellisel juhul loetakse reservatsioon tehtuks selle kinnitamise päeval.
3. Reservatsiooni sõnaselget heakskiitu ega vastuväidet selle kohta, mis on antud või esitatud enne reservatsiooni kinnitamist, ei ole vaja kinnitada.
4. Reservatsioon või reservatsiooni kohta esitatud vastuväide tuleb tagasi võtta kirjalikult.

3. jagu Lepingute jõustumine ja nende ajutine kohaldamine

Artikkel 24. Jõustumine

1. Leping jõustub sellises korras ja sel kuupäeval, mis on ette nähtud lepingus endas või nagu on kokku leppinud läbirääkimistel osalenud riigid.
2. Sellise sätte või kokkuleppe puudumise korral jõustub leping niipea, kui kõik läbirääkimistel osalenud riigid on väljendanud oma nõusolekut lepingu siduvuse kohta.
3. Kui riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta väljendatakse pärast lepingu jõustumise kuupäeva, jõustub leping selle riigi suhtes sellel kuupäeval, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.
4. Lepingu sätteid, mis reguleerivad selle teksti autentsuse kinnitamist, riikide nõusoleku väljendamist lepingu siduvuse kohta, lepingu jõustumise korda või kuupäeva, reservatsioon, hoiulevõtja ülesandeid ja muid küsimusi, mis paratamatult tekivad enne lepingu jõustumist, kohaldatakse alates lepingu teksti vastuvõtmisest.

Artikkel 25. Ajutine kohaldamine

1. Lepingut või lepingu osa kohaldatakse ajutiselt enne lepingu jõustumist, kui:
  - a) see on ette nähtud lepingus endas või
  - b) läbirääkimistel osalenud riigid on selles muul viisil kokku leppinud.
2. Kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti või kui läbirääkimistel osalenud riigid ei ole kokku leppinud teisiti, lõpetatakse lepingu või selle osa ajutine kohaldamine riigi suhtes siis, kui see riik teatab teistele riikidele, kelle vahel lepingut ajutiselt kohaldatakse, oma kavatsusest mitte saada lepingu osalisriigiks.

III osa LEPINGUTE JÄRGIMINE, KOHALDAMINE JA TÕLGENDAMINE

1. jagu Lepingute järgimine

Artikkel 26. *Pacta sunt servanda*

Iga jõustunud leping on tema osalisriikidele kohustuslik ja nad peavad seda heas usus täitma.

Artikkel 27. Riigisisene õigus ja lepingute järgimine

Osalisriik ei tohi viidata oma riigisisesele õigusele lepingu täitmatajätmise õigustusena. See norm ei piira artikli 46 kohaldamist.

2. jagu Lepingute kohaldamine

Artikkel 28. Lepingu tagasiulatuva jõu puudumine

Kui lepingust või muul viisil ei ilmne muu kavatsus, ei ole lepingu sätted osalisriikidele kohustuslikud toimingute või asjaolu suhtes, mis leidis aset enne lepingu nimetatud osalisriigi suhtes jõustumise kuupäeva, või olukorra suhtes, mis lakkas olemast enne seda kuupäeva.

Artikkel 29. Lepingu territoriaalne kohaldamisala

Kui lepingust või muul viisil ei ilmne muu kavatsus, on leping kohustuslik igale osalisriigile kogu tema territooriumil.

Artikkel 30. Samas küsimuses järjestikku sõlmitud lepingute kohaldamine

1. Järgides Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artiklit 103, määratakse samas küsimuses järjestikku sõlmitud lepingute osalisriikide õigused ja kohustused kindlaks kooskõlas järgmiste lõigetega.
2. Kui lepingus on sätestatud, et selle kohaldamisel tuleb arvestada eelnevat või järgnevat lepingut või et seda ei loeta sellise lepinguga kokkusobimatuks, lähtutakse sellest teisest lepingust.
3. Kui kõik eelneva lepingu osalisriigid on samuti järgneva lepingu osalisriikideks, kuid eelnev leping ei ole artikli 59 kohaselt lõppenud ega peatunud, kohaldatakse ainult eelneva lepingu neid sätteid, mis sobivad kokku järgneva lepingu sätetega.
4. Kui eelneva lepingu kõik osalisriigid ei ole järgneva lepingu osalisriikideks:
  - a) kohaldatakse mõlema lepingu osalisriikide suhtes sama normi mis lõikes 3;
  - b) reguleerib mõlema lepingu osalisriigi suhtes ainult ühe lepingu osalisriigiga nende vastastikuseid õigusi ja kohustusi see leping, mille osalisriigid on mõlemad riigid.
5. Ilma et see piiraks artiklit 41, kohaldatakse lõiget 4 mis tahes küsimuses lepingu lõpetamise või peatamise kohta artikli 60 kohaselt või mis tahes küsimuses selle riigi vastutuse kohta, mis võib tekkida sellise lepingu sõlmimise või kohaldamise tulemusena, mille sätted on vastuolus selle riigi kohustustega teise riigi vastu muu lepingu järgi.

3. jagu Lepingute tõlgendamine

Artikkel 31. Tõlgendamise üldnorm

1. Lepingut tõlgendatakse heas usus, andes lepingus kasutatud mõistetele konteksti arvestades tavatähenduse ning lähtudes lepingu mõttest ja eesmärgist.
2. Lepingu tõlgendamisel hõlmab kontekst peale teksti, kaasa arvatud preambul ja lisad:
  - a) lepingu juurde kuuluva kokkuleppe, mis on saavutatud kõigi osalisriikide vahel seoses lepingu sõlmimisega;
  - b) dokumendi, mille on koostanud üks või mitu osalisriiki seoses lepingu sõlmimisega ja mille teised osalisriigid on heaks kiitnud lepinguga seotud dokumendina.
3. Rööbiti kontekstiga võetakse arvesse:
  - a) osalisriikide järgnevat kokkulepet lepingu tõlgendamise või selle kohaldamise kohta;
  - b) lepingu kohaldamise edaspidist praktikat, mis kehtestab osalisriikide kokkuleppe selle tõlgendamise suhtes;
  - c) rahvusvahelise õiguse asjaomaseid norme, mida kohaldatakse osalisriikide suhtes.
4. Eritähendus antakse terminile sel juhul, kui on kindlaks tehtud, et osalisriikidel oli selline kavatsus.

Artikkel 32. Tõlgendamise lisavahendid

Tõlgendamise lisavahendeid, sealhulgas lepingu ettevalmistusmaterjale ja lepingu sõlmimise asjaolusid, võib kasutada, et kinnitada artikli 31 kohaldamisest tulenevat tähendust või määrata kindlaks tähendus, mil tõlgendamine artikli 31 kohaselt:

- a) jätab tähenduse kahemõtteliseks või ebaselgeks või
- b) viib tulemusteni, mis on ilmselt absurdsed või ebamõistlikud.

Artikkel 33. Kahes või enamas keeles autentsete lepingute tõlgendamine

1. Kui lepingu autentsus on kinnitatud kahes või enamas keeles, on tekstidel igas keeles võrdne jõud, kui lepinguga ei ole ette nähtud ega osalisriigid ei ole kokku leppinud, et tõlgenduserinevuse korral võetakse aluseks üks konkreetne tekst.
2. Lepingu tekst muus keeles kui need, milles oli kinnitatud tekstide autentsus, loetakse autentseks ainult sel juhul, kui see on ette nähtud lepinguga või kui osalisriigid on selles kokku leppinud.
3. Eeldatakse, et lepingu terminitel on igas autentsetes tekstis ühesugune tähendus.
4. Kui autentsete tekstide võrdlemisel ilmneb tõlgenduserinevus, mida ei saa artiklite 31 ja 32 kohaldamisega kõrvaldada, antakse tekstile see tähendus, mis lepingu mõtet ja eesmärki arvestades ühitab need tekstid kõige

paremini; see ei kehti juhul, kui lõike 1 kohaselt võetakse tõlgenduserinevuste korral aluseks üks konkreetne tekst.

4. jagu **Lepingud ja kolmandad riigid**

Artikkel 34. Kolmandaid riike puudutav üldnorm

Leping ei too kolmandale riigile kohustusi ega õigusi ilma tema nõusolekuta.

Artikkel 35. Kolmandatele riikidele kohustusi ettenägevad lepingud

Lepingu sätestest tuleneb kolmandale riigile kohustus, kui lepingu osalisriikide kavatsus on kasutada sätet kohustuse panemise vahendina ning kolmas riik väljendab sõnaselgelt ja kirjalikult selle kohustusega nõusolekut.

Artikkel 36. Kolmandatele riikidele õigusi ettenägevad lepingud

1. Lepingu sätestest tuleneb kolmandale riigile õigus, kui lepingu osalisriikidel on kavatsus selle sätte kaudu anda selline õigus kas kolmandale riigile või riikide rühmale, kuhu ta kuulub, või kõikidele riikidele, ja kui kolmas riik sellega nõustub. Tema nõusolekut eeldatakse seni, kuni ei ole tõendeid vastupidise kohta, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti.

2. Lõike 1 alusel õigust kasutav riik täidab selle õiguse kasutamise tingimusi, mis on ette nähtud lepinguga või kehtestatud lepingu kohaselt.

Artikkel 37. Kolmandate riikide kohustuste või õiguste tühistamine või muutmine

1. Kui kolmandal riigil tekib artikli 35 järgi kohustus, võib seda tühistada või muuta üksnes lepingu osalisriikide ja kolmanda riigi nõusolekul, kui ei ole kindlaks tehtud, et nad leppisid kokku teisiti.

2. Kui kolmandal riigil tekib artikli 36 järgi õigus, ei või osalisriigid seda õigust tühistada ega muuta, kui on kindlaks tehtud, et nende kavatsuse kohaselt ei või seda õigust tühistada ega muuta ilma kolmanda riigi nõusolekuta.

Artikkel 38. Lepingunormid, mis muutuvad kolmandatele riikidele kohustuslikuks rahvusvahelise tavana

Artiklid 34–37 ei takista lepingunormi muutumist kolmandale riigile kohustuslikuks rahvusvahelise õiguse tavanormina, kui seda sellena tunnustatakse.

IV osa LEPINGUTE MUUTMINE

Artikkel 39. Lepingute muutmise üldnorm

Lepingut võib muuta osalisriikide kokkuleppel. Sellise kokkuleppe suhtes kohaldatakse II osa norme, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.

Artikkel 40. Mitmepoolsete lepingute muutmine

1. Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti, lähtutakse mitmepoolsete lepingute muutmisel järgnevatest lõigetest.

2. Ettepanek muuta mitmepoolset lepingut kõigi osalisriikide vahel edastatakse kõigile lepinguosalistele riikidele, kellest igaühel on õigus osa võtta:

- a) otsuse vastuvõtmisest selle kohta, mida teha sellise ettepanekuga;
- b) lepingu muutmiskokkuleppe üle peetavatest läbirääkimistest ja selle sõlmimisest.

3. Igal riigil, kellel on õigus saada lepingu osalisriigiks, on õigus saada ka muudetud lepingu osalisriigiks.

4. Riik, kes on lepingu osalisriik, kuid pole muutmiskokkuleppe osalisriik, ei ole muutmiskokkuleppega seotud; sellise riigi suhtes kohaldatakse artikli 30 lõike 4 punkti b).

5. Riik, kes on saanud lepingu osalisriigiks pärast muutmiskokkuleppe jõustumist, kui ta ei teata muust kavatsusest, loetakse:

- a) muudetud lepingu osalisriigiks ja
- b) muutmata lepingu osalisriigiks sellise lepingu osalisriigi suhtes, kes ei ole seotud lepingu muutmiskokkuleppega.

Artikkel 41. Mitmepoolsete lepingute muutmiskokkulepped mõne osalisriigi vahel

1. Kaks või enam mitmepoolse lepingu osalisriiki võivad sõlmida kokkuleppe muuta lepingut omavahelistes suhetes, kui:

- a) sellise muutmise võimalus on lepingus ette nähtud või
- b) selline muutmine ei ole lepinguga keelatud ja
- i) see ei mõjuta teiste osalisriikide lepingujärgsete õiguste kasutamist ega kohustuste täitmist;
- ii) see ei puuduta sätteid, millest kõrvalekaldumine on vastuolus lepingu kui terviku mõttega ja eesmärgi tõhusa täitmisega.

2. Kui lõike 1 punktis a nimetatud juhul ei ole lepinguga ette nähtud teisiti, teatavad asjaomased osalisriigid teistele osalisriikidele oma kavatsusest sõlmida kokkulepe ja selles ette nähtud muudatustest.

V osa LEPINGUTE KEHTETUS, LÕPPEMINE, LÕPETAMINE JA PEATAMINE

1. jagu Üldsätted

Artikkel 42. Lepingute kehtivus ja jõusolemine

1. Lepingu kehtivust või riigi nõusolekut olla lepinguga seotud võib vaidlustada üksnes käesoleva konventsiooni alusel.

2. Leping võib lõppeda, selle võib lõpetada või denonsseerida või sellest taganeda üksnes lepingu enda või käesoleva konventsiooni alusel. See kehtib ka lepingu peatamise suhtes.

Artikkel 43. Rahvusvahelise õiguse alusel lepingust sõltumata kehtivad kohustused

Lepingu kehtetus, lõppemine, lõpetamine või denonsseerimine, sellest taganemine või selle peatamine käesoleva konventsiooni või lepingu enda alusel ei muuda mingil moel riigi kohustust täita lepingus sätestatud kohustust, mis kehtib tema suhtes rahvusvahelise õiguse alusel lepingust sõltumata.

Artikkel 44. Lepingusätete jaotatavus

1. Lepingus ettenähtud või artiklist 56 tulenevat õigust lõpetada või denonsseerida leping, taganeda sellest või selle peatada võib osalisriik kasutada üksnes kogu lepingu suhtes, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti või kui selle osalisriigid ei ole leppinud kokku teisiti.

2. Käesolevas konventsioonis tunnustatud lepingu kehtetuse, lõppemise, lõpetamise, sellest taganemise või selle peatamise alusele võib viidata üksnes kogu lepingu suhtes, välja arvatud järgnevates lõigetes või artiklis 60 ettenähtud juhtudel.

3. Kui selline alus puudutab vaid üksikuid sätteid, võib sellele viidata ainult nende sätete suhtes, kui:

- a) nimetatud sätteid saab kohaldada ülejäänud lepingust eraldi;
- b) lepingust tuleneb või on muul viisil kindlaks määratud, et nende sätete heakskiitmine ei olnud oluline tingimus teise osalisriigi või teiste osalisriikide nõusolekuks lepingu kui terviku siduvuse kohta ja
- c) lepingu ülejäänud osa täitmise jätkamine ei ole ebaõiglane.

4. Artiklites 49 ja 50 nimetatud juhtudel võib riik kasutada oma õigust viidata pettusele või äraostmisele kas kogu lepingu suhtes või, arvestades lõiget 3, ainult selle üksikute sätete suhtes.

5. Artiklites 51, 52 ja 53 nimetatud juhtudel on lepingu sätete jaotamine lubamatu.

Artikkel 45. Lepingu kehtetuse, lõppemise või lõpetamise, sellest taganemise või selle peatamise alusele viitamise õiguse kaotamine

Riigil ei ole enam õigust viidata artiklites 46–50, 60 ja 62 nimetatud lepingu kehtetuse, lõppemise või lõpetamise, sellest taganemise või selle peatamise alusele, kui pärast asjaolude teadasaamist:

- a) on ta sõnaselgelt nõustunud sellega, et leping kehtib, jääb jõusse või jätkatakse selle kohaldamist või
- b) tuleb teda tema käitumise tõttu lugeda vaikivalt nõustunuks sellega, et leping kehtib, jääb jõusse või jätkatakse selle kohaldamist.

2. jagu Lepingute kehtetus

Artikkel 46. Lepingute sõlmimise pädevust käsitlevad riigisisese õiguse sätted

1. Riik ei või lepingu siduvuse kohta antud nõusoleku kehtetuse alusena viidata asjaolule, et nõusoleku väljendamisel rikuti tema riigisisese õiguse lepingute sõlmimise pädevust käsitlevat sätet, välja arvatud juhul, kui rikkumine oli ilmne ja puudutas tema riigisisese õiguse eriti tähtsat normi.

12.02.2014 10:44

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus, asendatud sõna "või" sõnaga "ja", Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel arvestades Välisministeeriumi 11.02.2014 taotlust nr 15.2-1/1209.

2. Rikkumine on ilmne, kui ta on objektiivselt selge mis tahes riigile, kes tegutseb selles küsimuses tavapärase praktika kohaselt ja heas usus.

Artikkel 47. Riigi nõusoleku väljendamise pädevuse eripiirangud

Kui esindaja pädevust väljendada riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta on spetsiaalselt piiratud, ei tohi piirangu järgimata jätmisele viidata kui nõusoleku kehtetuse alusele, välja arvatud juhul, kui piirangust teatati teistele läbirääkimistel osalenud riikidele enne nõusoleku väljendamist.

Artikkel 48. Viga

1. Riigil on õigus viidata veale kui lepingu siduvuse kohta väljendatud nõusoleku kehtetuse alusele, kui viga puudutab asjaolu või olukorda, mis selle riigi oletusel oli olemas lepingu sõlmimisel ja kujutas endast temale lepingu siduvuse kohta väljendatud nõusoleku olulist tingimust.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui riik soodustas oma käitumisega selle vea tekkimist või kui asjaolud olid sellised, et riik oleks pidanud võimalikku viga tähele panema.

3. Ainuüksi viga lepingu teksti sõnastuses ei mõjuta selle kehtivust; sellisel juhul kohaldatakse artiklit 79.

Artikkel 49. Pettus

Kui riik on sõlminud lepingu teise läbirääkimistel osalenud riigi pettuse mõjul, on tal õigus viidata pettusele kui lepingu siduvuse kohta väljendatud nõusoleku kehtetuse alusele.

Artikkel 50. Riigi esindaja äraostmine

Kui esindaja on väljendanud riigi nõusolekut lepingu siduvuse kohta teise läbirääkimistel osalenud riigi otsese või kaudse äraostmise mõjul, on riigil õigus viidata äraostmisele kui lepingu siduvuse kohta väljendatud nõusoleku kehtetuse alusele.

Artikkel 51. Riigi esindaja sundimine

Riigi nõusolekul olla lepinguga seotud, mida esindaja väljendas tema vastu suunatud tegude või ähvarduste sunnil, ei ole õigusmõju.

Artikkel 52. Riigi sundimine jõuga ähvardamise või jõu kasutamise teel

Leping on tühine, kui see on sõlmitud jõuga ähvardamise või jõu kasutamise mõjul, rikkudes Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas sätestatud rahvusvahelise õiguse põhimõtteid.

Artikkel 53. Üldise rahvusvahelise õiguse sundiva normiga (*jus cogens*) vastuolus olevad lepingud

Leping on tühine, kui see on sõlmimise hetkel vastuolus üldise rahvusvahelise õiguse sundiva normiga. Selle konventsiooni tähenduses on üldise rahvusvahelise õiguse sundiv norm niisugune norm, mille rahvusvaheline riikide ühendus tervikuna võtab omaks ja tunnustab kui normi, millest kõrvalekaldumine on lubamatu ja mida võib muuta üksnes järgneva samalaadse üldise rahvusvahelise õiguse normiga.

3. jagu

Lepingute lõppemine, lõpetamine ja peatamine

Artikkel 54. Lepingu lõppemine, lõpetamine või sellest taganemine lepingu sätete kohaselt või osalisriikide nõusolekul

Leping võib lõppeda, osalisriik võib selle lõpetada või sellest taganeda:

- a) lepingu sätete kohaselt või
- b) millal tahes kõigi osalisriikide nõusolekul pärast nõupidamist teiste lepinguosaliste riikidega.

Artikkel 55. Mitmepoolse lepingu osalisriikide arvu langemine alla lepingu jõustumiseks vajaliku osalisriikide arvu

Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti, ei lõpe mitmepoolne leping ainuüksi sel põhjusel, et tema osalisriikide arv on langenud alla lepingu jõustumiseks vajaliku osalisriikide arvu.

Artikkel 56. Lepingu lõpetamist, denonsseerimist või sellest taganemist käsitlevate säteteta lepingu denonsseerimine või sellest taganemine

1. Lepingut, mis ei sisalda sätteid selle lõpetamise kohta ja milles ei ole ette nähtud denonsseerimist ega lepingust taganemist, ei või denonsseerida ega sellest taganeda, välja arvatud juhul, kui:

- a) on kindlaks tehtud, et osalisriigid kavatsesid lubada denonsseerimise või taganemise võimalust või
- b) lepingu olemusest tuleneb denonsseerimise või taganemise õigus.

2. Osalisriik teatab vähemalt kaksteist kuud ette oma kavatsusest leping lõike 1 kohaselt denonsseerida või sellest taganeda.

Artikkel 57. Lepingu peatamine lepingu sätete kohaselt või osalisriikide nõusolekul

Lepingu võib kõigi osalisriikide vahel või üksiku osalisriigi suhtes peatada:

- a) lepingu sätete kohaselt või
- b) millal tahes kõigi osalisriikide nõusolekul pärast nõupidamist teiste lepinguosaliste riikidega.

Artikkel 58. Mitmepoolse lepingu peatamine mõne osalisriigi kokkuleppel

1. Kaks või enam mitmepoolse lepingu osalisriiki võivad sõlmida kokkuleppe lepingu ajutise peatamise kohta ainult omavahelistes suhetes, kui:

- a) sellise peatamise võimalus on lepingus ette nähtud või
- b) selline peatamine ei ole lepinguga keelatud ja
  - i) see ei mõjuta teiste osalisriikide lepingujärgsete õiguste kasutamist ega kohustuste täitmist
  - ii) see ei ole vastuolus lepingu mõtte ja eesmärgiga.

2. Kui lõike 1 punktis a nimetatud juhul ei ole lepingus ette nähtud teisiti, teatavad asjaomased osalisriigid teistele osalisriikidele oma kavatsusest sõlmida kokkulepe ja nendest lepingu sätetest, mille täitmise nad kavatsevad peatada.

Artikkel 59. Järgneva lepingu sõlmimisest tulenev lepingu lõppemine või peatamine

1. Leping loetakse lõppenuks, kui tema kõik osalisriigid sõlmivad samas küsimuses järgneva lepingu ja:

- a) järgnevast lepingust tuleneb või on muul viisil kindlaks tehtud osalisriikide kavatsus reguleerida seda küsimust järgneva lepinguga või
- b) järgneva lepingu sätted on niivõrd kokkusobimatud eelneva lepingu sätetega, et neid lepinguid ei ole võimalik ühel ajal kohaldada.

2. Eelnev leping loetakse üksnes peatatuks, kui järgnevast lepingust tuleneb või on muul viisil kindlaks tehtud, et selline oli osalisriikide kavatsus.

Artikkel 60. Lepingu lõpetamine või peatamine selle rikkumise tagajärjel

1. Kui osalisriik rikub oluliselt kahepoolset lepingut, on teisel osalisriigil õigus viidata rikkumisele kui lepingu lõpetamise või kogu lepingu või selle osa peatamise alusele.

2. Kui osalisriik rikub oluliselt mitmepoolset lepingut, annab see õiguse:

- a) teistele osalisriikidele peatada ühehäälsel kokkuleppe põhjal kogu leping või selle osa või lõpetada leping:
  - i) kas suhetes lepingut rikkunud riigiga või
  - ii) kõigi osalisriikide vahel;
- b) sellele osalisriigile, kes eriti kandis kahju rikkumise tagajärjel, viidata rikkumisele kogu lepingu või selle osa peatamise alusena tema ja lepingut rikkunud riigi suhetes;
- c) mis tahes osalisriigile, peale lepingut rikkunud riigi, viidata rikkumisele kogu lepingu või selle osa enda suhtes peatamise alusena, kui lepingu olemusest tuleneb, et juhul, kui üks osalisriik rikub oluliselt lepingut, muudab see põhjalikult iga osalisriigi seisundit tema lepingujärgsete kohustuste edasisel täitmisel.

3. Käesoleva artikli tähenduses on lepingu oluline rikkumine:

- a) lepingutingimuste järgimata jätmine, mis ei ole käesoleva konventsiooniga lubatud, või
- b) lepingu mõtte järgimiseks ja eesmärgi saavutamiseks oluliste sätete rikkumine.

4. Eelnevad lõiked ei piira lepingusätteid, mida kohaldatakse selle rikkumise korral.

5. Lõikeid 1–3 ei kohaldata inimese kaitset käsitlevate humanitaarlepingute sätete suhtes, eriti sätete suhtes, mis keelustavad surveabinõud selliste lepingute järgi kaitstud isikute suhtes.

Artikkel 61. Lepingu edasise täitmise võimatus

1. Osalisriigil on õigus viidata lepingu täitmise võimatusele kui lepingu lõpetamise või sellest taganemise alusele, kui võimatus tuleneb lepingu täitmiseks vajaliku objekti pöördumatust kadumisest või hävimisest. Kui selline võimatus on ajutine, võib sellele viidata üksnes kui lepingu peatamise alusele.

2. Osalisriigil ei ole õigust viidata täitmise võimatusele kui lepingu lõpetamise, sellest taganemise või selle peatamise alusele, kui see võimatus tuleneb tema lepingujärgse kohustuse või teise osalisriigi suhtes kehtiva muu rahvusvahelise kohustuse rikkumisest.

Artikkel 62. Asjaolude oluline muutumine

1. Lepingu sõlmimisel esinenud asjaolude olulisele muutumisele, mida osalisriigid ei saanud ette näha, ei või viidata kui lepingu lõpetamise või sellest taganemise alusele, välja arvatud juhul, kui:

a) sellised asjaolud olid osalisriikide lepingu siduvuse kohta väljendatud nõusoleku oluliseks tingimuseks ja b) asjaolude muutumine mõjutab oluliselt neid kohustusi, mida endiselt tuleb lepingu järgi täita.

2. Asjaolude olulisele muutumisele ei või viidata kui lepingu lõpetamise või sellest taganemise alusele:

a) kui lepinguga kehtestatakse riigipiir või

b) kui selline oluline muutumine, millele viitab osalisriik, tuleneb tema lepingujärgse kohustuse või teise osalisriigi suhtes kehtiva muu rahvusvahelise kohustuse rikkumisest.

3. Kui osalisriik võib eelmiste lõigete kohaselt viidata asjaolude olulisele muutumisele kui lepingu lõpetamise või sellest taganemise alusele, on tal samuti õigus viidata sellele muutumisele kui lepingu peatamise alusele.

Artikkel 63. Diplomaatiliste või konsulaarsuhete katkestamine

Osalisriikide diplomaatiliste või konsulaarsuhete katkestamine ei mõjuta nende vahel lepinguga kehtestatud õigussuhteid, välja arvatud juhul, kui diplomaatiliste või konsulaarsuhete olemasolu on hädavajalik lepingu täitmiseks.

Artikkel 64. Üldise rahvusvahelise õiguse uue sundiva normi (*jus cogens*) tekkimine

Kui tekib üldise rahvusvahelise õiguse uus sundiv norm, muutub selle normiga vastuollu sattuv leping tühiseks ja lõpeb.

4. jagu Menetlus

Artikkel 65. Lepingu kehtetusega seotud, lepingu lõpetamise, sellest taganemise või selle peatamise menetlus

1. Osalisriik, kes käesoleva konventsiooni kohaselt viitab puudusele oma lepingu siduvuse kohta väljendatud nõusolekus või lepingu kehtivuse vaidlustamise, lepingu lõpetamise, sellest taganemise või selle peatamise alusele, peab teatama teistele osalisriikidele oma nõudest. Teates tuleb teha ettepanek lepingu suhtes võetavateks meetmeteks, samuti nende põhjendused.

2. Kui kolme kuu jooksul teate saamisest arvates, välja arvatud eriti kiireloomulistel juhtudel, ei esita ükski osalisriik vastuväiteid, on teate saatnud osalisriigil õigus artiklis 67 kehtestatud korras võtta tema poolt ettenähtud meetmeid.

3. Kui mõni osalisriik esitab vastuväite, lahendavad osalisriigid küsimuse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja artiklis 33 märgitud vahendite abil.

4. Eelnevad lõiked ei muuda osalisriikide õigusi ega kohustusi, mis tulenevad nende suhtes jõusolevatest vaidluste lahendamist reguleerivatest õigusaktidest.

5. Ilma et see piiraks artiklit 45, ei takista asjaolu, et riik ei ole saatnud varem lõikes 1 ettenähtud teadet, saatmast seda vastuseks teisele osalisriigile, kes nõuab lepingu täitmist või väidab selle rikkumist.

Artikkel 66. Kohtu-, vahekohtu- ja lepitusmenetlus

Kui 12 kuu jooksul pärast vastuväite esitamise kuupäeva ei ole leitud artikli 65 lõike 3 alusel lahendust, kohaldatakse järgmist menetlust:

a) osalisriik võib kirjaliku avaldusega anda artikli 53 või 64 kohaldamist või tõlgendamist käsitleva vaidluse lahendamiseks Rahvusvahelisele Kohtule, välja arvatud juhul, kui osalisriigid lepivad kokku anda vaidlus lahendamiseks vahekohtule;

b) V osa iga muu artikli kohaldamist või tõlgendamist käsitleva vaidluse lahendamiseks võib osalisriik alustada konventsiooni lisas ettenähtud menetlust, pöördudes asjaomase taotlusega Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri poole.

Artikkel 67. Lepingu kehtetuks tunnistamisest, lepingu lõpetamisest, sellest taganemisest või selle peatamisest teatamise dokumendid

1. Artikli 65 lõikes 1 nimetatud teade peab olema kirjalik.
2. Lepingu kehtetuks tunnistamine, lõpetamine, sellest taganemine või selle peatamine lepingu sätete või artikli 65 lõigete 2 ja 3 kohaselt vormistatakse teistele osalisriikidele saadetava dokumendina. Kui dokumendile ei ole alla kirjutanud riigipea, valitsusjuht või välisminister, võib paluda seda üleandval riigi esindajal esitada volikiri.

Artikkel 68. Artiklitega 65 ja 67 ettenähtud teadete ja dokumentide tagasivõtmine

Artiklites 65 ja 67 ettenähtud teate või dokumendi võib tagasi võtta millal tahes enne nende jõustumist.

5. jagu

Lepingu kehtetuse, lõppemise, lõpetamise või peatamise tagajärjed

Artikkel 69. Lepingu kehtetuse tagajärjed

1. Leping, mille kehtetus on kindlaks tehtud käesoleva konventsiooni järgi, on tühine. Tühise lepingu sätetel ei ole õigusjõudu.
2. Kui vaatamata sellele on lepingu alusel toimitud:
  - a) on igal osalisriigil õigus nõuda teiselt osalisriigilt, niipalju kui see on võimalik, nende vastastikustes suhetes sellise olukorra kehtestamist, mis oleks olnud, kui nimetatud toiminguid ei oleks tehtud;
  - b) ei loeta enne kehtetusele viitamist heas usus tehtud toiminguid ebaseaduslikuks ainuüksi lepingu kehtetuse tõttu.
3. Artiklites 49, 50, 51 ja 52 nimetatud juhtudel ei kohaldata lõiget 2 selle osalisriigi suhtes, kes vastutab pettuse, äraostmise või sundimise eest.
4. Kui riigi nõusolek olla seotud mitmepoolse lepinguga on kehtetu, kohaldatakse ülalnimetatud norme selle riigi ja teiste osalisriikide suhetes.

Artikkel 70. Lepingu lõppemise või lõpetamise tagajärjed

1. Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti või kui osalisriigid ei ole teisiti kokku leppinud, lepingu lõppemine või lõpetamine selle sätete või käesoleva konventsiooni kohaselt:
  - a) vabastab osalisriigid igasugusest kohustusest edaspidi lepingut täita;
  - b) ei mõjuta osalisriikide õigusi, kohustusi ega õiguslikku seisundit, mis on tekkinud lepingu täitmise tulemusena enne selle lõppemist või lõpetamist.
2. Kui riik denonsserib mitmepoolse lepingu või taganeb sellest, kohaldatakse lõiget 1 selle riigi suhetes ülejäänud osalisriikidega denonsserimise või lepingust taganemise päevast arvates.

Artikkel 71. Üldise rahvusvahelise õiguse sundiva normiga vastuolus oleva lepingu kehtetuse tagajärjed

1. Kui leping on artikli 53 kohaselt tühine:
  - a) kõrvaldavad osalisriigid võimaluse piires toimingute tagajärjed, mis on tehtud üldise rahvusvahelise õiguse sundiva normiga vastuolus oleva sätte alusel ja
  - b) viivad oma suhted kooskõlla üldise rahvusvahelise õiguse sundiva normiga.
2. Kui leping muutub tühiseks ja lõpeb artikli 64 kohaselt, lepingu lõppemine:
  - a) vabastab osalisriigid igasugusest kohustusest edaspidi lepingut täita;
  - b) ei mõjuta osalisriikide õigusi, kohustusi ega õiguslikku seisundit, mis on tekkinud lepingu täitmise tulemusena enne selle lõppemist tingimusel, et sellised õigused ja kohustused või selline seisund säilivad edaspidi ainult sel määral, mil nende säilitamine iseenesest ei ole vastuolus uue üldise rahvusvahelise õiguse sundiva normiga.

Artikkel 72. Lepingu peatamise tagajärjed

1. Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti või osalisriigid ei ole teisiti kokku leppinud, lepingu peatamine tema sätete või käesoleva konventsiooni kohaselt:
  - a) vabastab osalisriigid, kelle suhetes leping peatatakse, kohustusest täita lepingut vastastikustes suhetes selle peatamise ajal;
  - b) ei mõjuta ülejäänus osalisriikide õigussuhteid, mis on kehtestatud lepinguga.
2. Lepingu peatamise ajal hoiduvad osalisriigid toimingutest, mis võivad takistada lepingu täitmise taastamist.

VI osa

MUUD SÄTTED

Artikkel 73. Riikide õigusjärgluse, riigi vastutuse ja sõjategevuse alguse juhud

Konventsioon ei reguleeri küsimusi, mis tekivad lepingu suhtes riikide õigusjärgluse, riigi rahvusvahelise vastutuse või riikidevahelise sõjategevuse alguse tõttu.

Artikkel 74. Diplomaatilised ja konsulaarsuhted ning lepingute sõlmimine

Diplomaatiliste või konsulaarsuhete katkemine või puudumine kahe või enama riigi vahel ei takista lepingute sõlmimist nende vahel. Lepingute sõlmimine iseenesest ei mõjuta nende diplomaatilisi ega konsulaarsuhteid.

Artikkel 75. Agressorriigi juhtum

Konventsioon ei muuda agressorriigi lepingujärgseid kohustusi, mis tekivad tema suhtes Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja alusel selle riigi agressiooni tõttu võetud meetmete tulemusel.

VII osa HOIULEVÕTJAD, TEATED, PARANDUSED JA REGISTREERIMINE

Artikkel 76. Lepingute hoiulevõtjad

1. Läbirääkimistel osalenud riigid võivad määrata lepingu hoiulevõtja lepingus endas või muus korras. Hoiulevõtja võib olla üks või mitu riiki, rahvusvaheline organisatsioon või sellise organisatsiooni kõrgeim ametiisik.

2. Lepingu hoiulevõtja ülesanded on oma iseloomult rahvusvahelised ja oma ülesannete täitmisel on hoiulevõtja kohustatud tegutsema erapooletult. Seda kohustust ei muuda asjaolu, et leping ei ole mõne osalisriigi vahel jõustunud või et on tekkinud lahkeli riigi ja hoiulevõtja vahel viimase ülesannete täitmise suhtes.

Artikkel 77. Hoiulevõtja ülesanded

1. Kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti või lepinguosalisel riigid ei ole teisiti kokku leppinud, on hoiulevõtja ülesanded muu hulgas:

- a) lepingu originaalteksti ja hoiulevõtjale esitatud volikirjade hoidmine;
- b) originaalteksti tõestatud koopiade tegemine ja lepingutekstide ettevalmistamine lepingus ette nähtud teistes keeltes, samuti nende saatmine osalisriikidele ja riikidele, kellel on õigus saada osalisriigiks;
- c) lepingule allkirjade võtmine ning lepinguga seotud dokumentide ja teadete vastuvõtmine ja hoidmine;
- d) selle väljaselgitamine, kas allakirjutamine ning lepinguga seotud dokumendid ja teated on nõuetekohases vormis, ning vajaduse korral puudustest asjaomasele riigile teatamine;
- e) osalisriikide ja riikide, kellel on õigus saada osalisriigiks, teavitamine lepinguga seotud toimingutest ja teadetest;
- f) nende riikide, kellel on õigus saada osalisriigiks, teavitamine sellest, millal lepingu jõustumiseks vajalik arv riike on lepingule alla kirjutanud või andnud hoiule oma ratifitseerimis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja;
- g) lepingu registreerimine Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadis;
- h) konventsiooni muude sätetega ettenähtud ülesannete täitmine.

2. Lahkeli tekkimisel riigi ja hoiulevõtja vahel viimase ülesannete täitmise suhtes teatab hoiulevõtja sellest lepingule allakirjutanud riikidele ja lepinguosalistele riikidele ning vajaduse korral asjaspepuutuva rahvusvahelise organisatsiooni pädevale organile.

Artikkel 78. Teated

Kui lepingus või käesolevas konventsioonis ei ole ette nähtud teisiti, siis käesoleva konventsiooni kohaselt riigi teade:

- a) saadetakse hoiulevõtja puudumise korral vahetult nendele riikidele, kellele teade on määratud, või hoiulevõtja olemasolu korral temale;
- b) loetakse edastatuks ainult siis, kui selle on kätte saanud riik, kellele teade saadeti, või hoiulevõtja;
- c) juhul kui see saadetakse hoiulevõtjale, loetakse, et riik, kellele see oli määratud, on teade kätte saanud, kui hoiulevõtja on talle sellest teatanud artikli 77 lõike 1 punkti e kohaselt.

Artikkel 79. Vigade parandamine lepingute tekstides või tõestatud koopiates

1. Kui lepingule allakirjutanud riigid ja lepinguosalisel riigid konstateerivad pärast lepingu teksti autentsuse kinnitamist üksmeelselt, et lepingus on viga, parandatakse see viga, kui nad ei otsusta kasutada muud viisi:

- a) tekstis asjakohase paranduse tegemisega, mille parafeerivad volitatud esindajad;
- b) sellise dokumendi koostamisega, milles on sõnastatud kokkulepitud parandus, või selliste dokumentide vahetamisega või
- c) kogu lepingu parandatud teksti koostamisega samas korras nagu originaalteksti vormistamisel.

2. Kui lepingul on hoiulevõtja, teatab ta veast ja selle parandamise ettepanekust lepingule allakirjutanud riikidele ja lepinguosalistele riikidele ning määrab ajavahemiku, mille jooksul võib esitada ettepaneku kohta vastuväiteid. Kui selle ajavahemiku jooksul:

- a) vastuväiteid ei esitata, teeb hoiulevõtja tekstis paranduse ja parafeerib selle, koostab teksti parandamise protokollid ning saadab selle koopia osalisriikidele ja riikidele, kellel on õigus saada osalisriigiks;

b) esitati vastuväide, edastab hoiulevõtja selle lepingule allakirjutanud riikidele ja lepinguosalistele riikidele.

3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse ka juhul, kui teksti autentsus oli kinnitatud kahes või enamas keeles ning avastatakse tekstide lahknevus, mis lepingule allakirjutanud riikide ja lepinguosaliste riikide kokkuleppel tuleb parandada.

4. Parandatud tekst asendab viga sisaldava teksti *ab initio*, välja arvatud juhul, kui lepingule allakirjutanud riigid ja lepinguosalistes riigid otsustavad teisiti.

5. Registreeritud lepingu teksti parandamisest teatatakse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadile.

6. Kui viga avastatakse lepingu tõestatud koopias, koostab hoiulevõtja parandust sisaldava protokollini ning saadab selle koopia lepingule allakirjutanud riikidele ja lepinguosalistele riikidele.

Artikkel 80. Lepingute registreerimine ja avaldamine

1. Lepingud saadetakse pärast nende jõustumist Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadile registreerimiseks või vajaduse korral arhiveerimiseks ja loetelusse kandmiseks ning avaldamiseks.

2. Hoiulevõtja määramine volitab teda tegema eelmises lõikes nimetatud toiminguid.

VIII osa LÕPPSÄTTED

Artikkel 81. Allakirjutamine

Konventsioon on allakirjutamiseks avatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja selle erioorganisatsioonide ning Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri liikmesriikidele, Rahvusvahelise Kohtu statuudi osalistele ning muudele riikidele, kellele Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peassamblee on teinud ettepaneku saada konventsiooni osalisriigiks, järgmiselt: kuni 30. novembrini 1969 Austria Vabariigi Föderaalises Välisministeeriumis ning seejärel kuni 30. aprillini 1970 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis.

Artikkel 82. Ratifitseerimine

Konventsioon tuleb ratifitseerida. Ratifitseerimiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 83. Ühinemine

Konventsioon jääb ühinemiseks avatuks riikidele, kes kuuluvad artiklis 81 nimetatud mis tahes kategooriasse. Ühinemiskirjad antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Artikkel 84. Jõustumine

1. Konventsioon jõustub kolmekümnendal päeval pärast seda, kui antakse hoiule kolmekümne viies ratifitseerimis- või ühinemiskiri.

2. Riigi suhtes, kes ratifitseerib konventsiooni või ühineb sellega pärast kolmekümne viienda ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiuleandmist, jõustub konventsioon kolmekümnendal päeval pärast seda, kui ta on oma ratifitseerimis- või ühinemiskirja hoiule andnud.

Artikkel 85. Autentsed tekstid

Konventsiooni originaal, mille hiina-, hispaania-, inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentsed, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

Selle kinnituseks on valitsuste täievolilised esindajad konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud kahekümne kolmandal mail tuhande üheksasaja kuuekümmend üheksandal aastal Viinis.

LISA

1. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär koostab ja peab kvalifitseeritud juristidest lepitajate nimekirja. Sel eesmärgil tehakse igale Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liikmesriigile või käesoleva konventsiooni osalisriigile ettepanek määrata kaks lepitajat, ning sel viisil määratud isikute nimed moodustavad mainitud nimekirja. Lepitajad, kaasa arvatud vabanenud kohtade täitmiseks määratud lepitajad, määratakse viieks aastaks, ja neid võib uuesti määrata. Ametiaja lõppedes jätkab lepitaja talle järgmise punkti kohaselt antud ülesannete täitmist.

2. Kui peasekretärile saadetakse artiklis 66 nimetatud taotlus, annab ta vaidluse järgmisel viisil moodustatud lepituskomisjonile läbivaatamiseks.

Riik või riigid, kes on üheks vaidluspooleks, määravad:

- a) punktis 1 ettenähtud nimekirjas olevate isikute või muude isikute hulgast ühe lepitaja, kes on vaidluspoole riigi kodanik või ühe vaidluspoolt moodustava riigi kodanik, ja
- b) nimekirjas olevate isikute hulgast ühe lepitaja, kes ei ole vaidluspoole riigi või vaidluspoolt moodustavate riikide kodanik.

Riik või riigid, kes on teiseks vaidluspooleks, määravad kaks lepitajat samal viisil. Neli lepitajat peavad olema määratud kuuekümne päeva jooksul sellest kuupäevast arvates, mil peasekretär saab asjaomase taotluse.

Neli lepitajat määravad kuuekümne päeva jooksul pärast nendest viimase määramise kuupäeva nimekirjas olevate isikute hulgast viienda lepitaja, kes saab esimeheks.

Kui esimeest või kedagi teist lepitajatest ei määrata eespool ettenähtud määramistähtaegade jooksul, määrab peasekretär nad kuuekümne päeva jooksul tähtaja möödumise kuupäevast arvates. Peasekretär võib määrata esimehe kas nimekirjas olevate isikute või rahvusvahelise õiguse komisjoni liikmete hulgast. Määramistähtaegu võib pikendada vaidluspoolte nõusolekul.

Vaba koht täidetakse samal viisil kui tehakse esialgsed määramised.

3. Vaidluskomisjon määrab ise oma menetluskorra. Komisjon võib vaidluspoolte nõusolekul paluda lepingu osalisriigil esitada oma arvamus suuliselt või kirjalikult. Komisjon võtab vastu otsuseid ja annab soovitusi oma viie liikme häälteenamusega.
4. Komisjon võib juhtida vaidluspoolte tähelepanu vaidluse sõbralikku lahendamist hõlbustavatele abinõudele.
5. Komisjon kuulab ära pooled, vaatab läbi pretensioonid ja vastuväited ning teeb pooltele ettepanekud vaidluse sõbralikuks lahendamiseks.
6. Komisjon esitab oma aruande kaheteistkümne kuu jooksul pärast selle moodustamise kuupäeva. Aruanne antakse hoiule peasekretärile ja saadetakse vaidluspooltele. Komisjoni aruanne, kaasa arvatud selles sisalduvad järeldused asjaolude ja õigusküsimuste kohta, ei ole pooltele siduv, vaid kujutab endast vaidluse sõbraliku lahendamise hõlbustamiseks neile antud soovitusi.
7. Peasekretär annab komisjonile vajaliku abi ja vahendid. Komisjoni kulud katab Ühinenud Rahvaste Organisatsioon.